מז: חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה. וכגון שייחד לה מרעה אחריתי לאו לאו הכי מין ט) לו חזקה דכיון דאית לה מזוני מזוני הוא דקא אכלה לאלמרי׳ לקמן: **ראייתן** ראיה ומעמידין שדה בידן. נראה לרשב״ם דנקט מרוייהו אידי דבעי למיתני גבי גזלן מין לאייתו לאיה ומין מעמידין שדה בידו דהכא אינקטרין מרוייהו דאי לא תנא אלא מין לאייתו לאיה הוה אמינא דאין לאייתו לאיה לגבי הא שאין מעמידין שדה בידו אבל מעות יש לו לאודי ליה הוה ממטי ליה ולאמריה לשחוור אלא הוה מפרשינן טעמא משום דמליוהו וחזין לא הוו זביניה זביני אפי׳ מנה לו מעות הלכך קאמרי מרוייהו דאין לאייתו לאיה כלל דאפי׳ מעות אין לו דטעמא הוא משום דאי לאו לאודי ליה כו׳ והאי כולן נראה לרשב״ם דקאי נמי אכל אלא אלא חלק ואשה אלא נתגרשה ואע״ג דאמר לקמן [גבי אשה בנכסי נעלה] דלגלוי זחי הוא דבעי כיון דאוקימנא בהודאה לא שייך בה גלוי זוזי ועוד דמשמע לקמן דסבירא להו לרב הונא ולרב נחמן דלא אמר לגלויי זחי הוא דבעי: **ומעמידין** שדה בידן. גבי אומן נמי שייך שדה כגון אם הוא בנאי: **אבל** בשטר קנה. אלקח מן האיש ומחזר ולקח מן האשה נמי קאי כדמוכח במתני׳ בהגיזקין (גיטין דף נח: ושם) וקשה דתניא בסוף מי שהיה נשוי (כתובות דף לה. ושם ד״ה וכתבה) כתב לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו אינדה כתובתה דוקא משום דלא חתמה לראשון אבל אי חתמה לראשון לא אינדה כתובתה כדמוכח התם אע״פ שכתבה שטר ונראה לר״י דהא דקאמר רב בשטר קנה יש להעמיד בשטר הראיה שאחר הקנין דכיון שאחר הקנין עשתה שטר שייפתה כחו כל כך קנה והיא דכתובות מיירי בשטר מתנה בלא קנין אחר אלא שטר ג״ג חתמה דהתם לשון גמר כמו חתמו גבי תורף דגיטין וכמו תורה תתומה ניתנה בהגיזקין (גיטין דף פ.) כלומר שגמרה מקח ונתרצתה בעל פה אי נמי חתמה ממש ובשטר של בעל והא דאמר רב בשטר קנה שעשתה שטר מכירה בשמה ומסתבר דטעמא דרב בטעמא דשמואל דאמר בהגיזקין (שם דף נח. ושם ד״ה אבל) אף בשטר לא קנה עד שתכתוב לו אחריות ושמואל לטעמיה דאמר בפ״ק דב״מ (דף יד. ושם) אחריות לאו טעות סופר בשטרי מקח וממכר ורב סבר אחריות טעות סופר הוא אבל קלת קשה דלקמן פריך לרב הונא דאמר תליוהו וחזין זביניה זביני מהא דאמר שמואל אף בשטר לא קנה ואי תלוי הדבר באחריות מאי קשה ליה משמואל טפי מרב: **ורב** ביבי מסיים בה בו׳. ק״ק הלשון דהא רב ביבי פליג כדאמרי׳ לקמן ורב הונא לא מיירי בהכי אלא בהודה ולא במנה: אלימא

עלה דהתם משנה: **לא שנו**. דחזר ולקח מבעה״ב מקחו בטל אלא דאמר לו בפני עדים (ד) חזק וקני ומעות לא קיבל בפני עדים דגימא זביניה זביני כדלקמן וגם שטר לא כתב לו בעל הבית לוקח אבל אם כתב לו שטר ולאי אקני ליה ואתא רב הונא למימר דגזלן שהביא ראיה אפילו בשטר אין ראייתו ראיה כדשמואל: **אף בשטר לא קנה**. דמאימתא סיקריקון כתב לו: **ורב ביבי מסיים**. בהא מלתא דאמר רב נחמן ג״ל הונא: **משמיה דרב נחמן**. שהיה מוסיף בה רב נחמן דבר זה מדעתו. ומיהו רב הונא לא סבירא ליה האי תוספתא דלקמן בשמעתין [מח.] דכל היכא דאיכא מתן מעות סבר ליה לרב הונא דהוו זביני. ולאו אדרב ושמואל קאי דבמסכת גיטין בהגיזקין [נח.] דאיתא לפלוגתייהו לא אייתי רב ביבי כלל התם: **קרקע אין לו**. לגזלן כמו שאמרנו אין מעמידין שדה בידו: **אכל מעות**. שנתן לו הגזלן לגנזל בדמי קרקע זו יש לו שיחזירם לו הגנזל ולא קנסינן ליה לגזלן לאבד מעותיו. ושמעינן מהכא דסבירא ליה לרב ביבי תליוהו וחזין לאו זביניה זביני והייט דאמרינן לקמן [מח.] דרב הונא לית ליה דרב ביבי: **בד״א**. דמעות יש לו כגון שאמרו עדים בפנינו מנה לו הגזלן לגנזל ונתן לו המעות או שכתבו בשטר אלו ראיתו שנתן לו המעות דמשום פחד דסיקריקון דגזלן לא מסקדי וכתבו עדים שיקרא: **אכל אמרו עדים בפנינו הודה לו**. גנזל לגזלן שקיבל ממנו הדמים או שכתבו בשטר המכירה וכך אמר לנו הוי עלי עדים שקיבלתי ממנו הדמים ומכרתי לו לא יחזיר לו מעות לגזלן: **כדרב כהנא כו׳**. ומסקנא דמילתא דרב ביבי היא: **תליוהו וזכין**. מי שתלו אותו או עשו לו יסורין עד שמכר וקיבל הדמים ואומר רוצה אני: **זביניה זביני**. ולא יוכל לחזור בו וטעמא מפרש ואזיל: ואית דגרס **תלוה**. ורבינו חננאל כתב תליוהו. ודוקא מכר אבל מתנה לא הוא מתנה דכיון דלא מקבל מידי לא גמר ומקני כדמוכח לקמן [שם] דאמרינן מודה שמואל היכא דיהב זוזי: **דכל דמוזכן מינים**. רוב חפצים וכלי ביתו וטליתו שלדם מוכר אי לאו לאנים ודמיק במעות לא הוה מזכין ואפ״ה הוה זביניה זביני בעל כרמו אפילו לא גמר ומקני שלא נתנה תורה חילוק במקח וממכר בין דברים הצריכין לו ומכרן לדברים שאין צריכין לו אלא כולהו קונה לוקח. וה״נ אע״ג דאנים מוכר קונה לוקח הואיל וקיבל דמים אע״ג דלא גמר ומקני: **שאני אונס דנפשיה**. שצריך למעות ומתוך כך מוכר חפציו מדעתו דהתם איכא למימר גמר ומקני: **מאונסא דאחריני**. שמכריחין אותו למכור דהתם לא גמר ומקני:

יקריב

במגורשת ואינה מגורשת וכדרבי זירא [ט]דאמר ר׳ זירא אמר ר׳ ירמיה בר אבא אמר שמואל [י]כל מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה אמר רב נחמן אמר לי הונא [כ]כולן שהביאו ראיה ראייתן ראיה ומעמידין שדה בידן גזלן שהביא ראיה אין ראייתו ראיה ואין מעמידין שדה בידו מאי קמ״ל תנינא [כא]לקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטל לאפוקי מדרב דאמר [כב]רב לא שנו אלא דאמר ליה לך חזק וקני אבל בשטר קנה קמ״ל כדשמואל דאמר [כג]אף בשטר נמי לא קנה עד שיכתוב אחריות נכסים [כד]ורב ביבי מסיים בה משמיה דרב נחמן [כה]קרקע אין לו אבל מעות יש לו בד״א [כו]שאמרו עדים בפנינו מנה לו אבל אמרו עדים בפנינו הודה לו לא כדרב כהנא דאמר [כז] אי לאו דאודי ליה הוה ממטי ליה לדידיה ולחמריה לשחוור אמר רב הונא [כח]תליוהו וזבין זביניה זביני מ״ט כל דמזבין אינש אי לאו דאנים לא הוה מזבין ואפילו הכי זביניה זביני ודילמא שאני אונסא דנפשיה מאונסא דאחריני אלא [כט]כדתניא

יקריב

עין משפט נר מצוה

קעד א מרי׳ פ״ח מהל׳ גזילה הלכה כה סמג עשין מח טוש״ע חו״מ סי׳ נג סעיף ג:
קעה ב מרי׳ פ״ד מהל׳ טוען הל׳ ח סמג עשין נה טוש״ע מ״מ סי׳ קנח סעיף ח:
קעו ג טוש״ע חו״מ סי׳ רלו סעיף ד:
קעו ד מרי׳ פ״ד מהל׳ טוען הל׳ כ ועיין כמ״מ סמג שם טוש״ע שם
קעח ה ו מרי׳ שם וסמג שם טוש״ע חו״מ סי׳ קנח סעיף ג:
קעט ז מרי׳ פ״י מהל׳ מכירה הל׳ ח ועי׳ בהשגות ובמ״מ סמג עשין לה טוש״ע חו״מ סי׳ קנח סעיף ג בהג״ה ושי׳ רה סעיף ח (וכרב אלפס עה נגיטין פ״ה דף קט.):

רבינו גרשום

מגורשת. ואינו׳ מגורשת. כגון זרק לה גט ספק קרוב לו דבעלה חייב כמזונותיה ער דיהוב לה גט ודאי ואיכא למימר ט) דר״ל ספק מגורשת דאם איתא דגרשה אית ליה בהדה איבה ולא היה מייחד לה קרקע למזונות כי אם מפקום אחר יהיב לה מזונות בצמצום והריא חזקה: וכולן. בין אומן ובין אריס וכל הני דלעיל שהביאו ראיה. עדות שקנו אותה קרקע ראייתן ראיה והוי חזקה: לקח מן סיקריקון. זהו גזלן שאמרו לו בני אדם מחכת שהוא אנס שא קרקע זו והניחו וחזר ולקח מבעה״ב ז) שחפיש לו קנין הגנזל ללוקח שוב שהקרקע של סיקריקון מקחו בטל דבעל כרחיה אודי ליה ולא נמר ומקני ליה אלמא דראיה של גזלן אינה ראיה. ומשני הך ברייתא איצטריך למתני לאפוקי מדרב דאמר לא שנו דמקחו בטל אלא דאמר לו בעה״ב לך חזק בקרקע וקני משי״ה לא קני דלא מצי לאחזוקי בה משום דבעל כרחיה קאמר אבל אי כתב ליה בעל הבית שטר מכירה קנה: קמ״ל. רב נחמן דאפ״ה לא קנה כדשמואל וכו׳: אחריות. דלא כפיק ליה מידיה: ורב ביבי מסיים בה משמיה דרב נחמן. להיכא דחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטל דקרקע אין לו ללוקח אבל מעות שנתן יש לו: בד״א. דמעות יש לו ללוקח כגון שאמרו עדים בפנינו מנה לו המעות לבעה״ב אבל אמרו העדים בפנינו הודה לו המוכר להסיקריקון ולא ראו נתינת המעות אפי׳ מעות אין לו דהאי דאודי ליה כדרב כהנא וכו׳: אמר רב הונא. אי אמרו ראיימו לאיש חלוהו בעץ אי לא מזבין לו שדהו וזבין מחכת יראה זביניה זביני אע״ג דאנסהו: אי לאו דאנים. שאין לו מעות להוציא לצרכיו:

ט) תוי׳ ל״ל ותיכף למימר דאין לה חזקה תו״ל דאין כיון דכתמיל נגיחשין אים ליה וכו׳. ז) תוי׳ ל״ל שאמר לו הנגזל נלוקח לך חזק וקני והודה לו שוב שהקרקע וכו׳.

מסורת הש״ס

ט) ב״מ יב: ע״ש נעיין עד. ע״ש כתובות לו: ע״ש. י) נעיין נה.; ג) ושם נח.]. כ) [ושם]. כא) [לקמן מח.]. כב) ב״מ פב. [לקמן מח.]. כג) ערכין כח. קדושין נ. יומות קי. ב״ב ו., כד) [רש״ן]. כה) נמ״י לה.

הגהות הב״ח

(ג) גב׳ דאמר רב כהנא מ״ר ולא דאודי: (ד) שם אלא מרתביא יקריב: (ו) רשב״ם ד״ה לקח וכו׳ והלוקח ממנו נמי לא קנה: (ז) ד״ה דאמר רב וכו׳ בפני עדים לך חזק:

מוסף רש״י

לקח מסיקריקון כו׳ מקחו בטל. דאמרינן מיהלה עבד, אי נמי הבני נחלי והרשקן קבה חימני, ובגמרא מוקי לה בלא כתב ליה שטרא (ביבמות נה:). לא שנו. דמקחו בטל, אלא דאמר ליה. בעלים לזה שלקח מסיקריקון. לך חזק וקני. כחזקה. דכיון דדיכורא בעלמא הוא איכא למימר הבני נחלי נחת לי, אבל בשטר. אי כתב ליה שטרא בחמיה, קבה. דכולי האי לא היה ליה למיעבד אי לאו דאנגה ליה מכר נמור ומדעת (שם נח.). עד שיכתוב אחריות. דאי נרסיה לה מייתי לגבייה דמי מרעא (שם). לשחוור. מגגרא של מלך (במדבר מז מו).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com